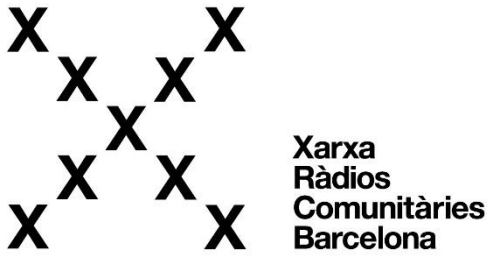

Annex: projecte d'activitat de la Xarxa de Ràdios Comunitàries de Barcelona per l'any 2023

Institut de Cultura

CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE L'INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (ICUB) I L'ASSOCIACIÓ EXO PEL PROJECTE DE LA XARXA DE RÀDIOS COMUNITÀRIES DE BARCELONA - XRCB 2023

eXO.cat

Institut de Cultura

La Xarxa de ràdios comunitàries de Barcelona (XRCB)

La Xarxa de Ràdios Comunitàries de Barcelona (XRCB) és un projecte públic i comunitari, no comercial, de la comunitat exo.cat/guifi.net de Barcelona que es desenvolupa amb el suport del programa Cultura Viva del Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)

El projecte iniciat el 2016 construeix una base tecnosocial de suport per a projectes radiofònics amb finalitats socials i culturals de Barcelona i el seu entorn. La XRCB ofereix assessorament, acompanyament, divulgació i investigació per a tots els projectes que utilitzin la ràdio per internet o el podcasting per fer teixit social i comunicatiu.

A través de la plataforma comunitària open-source de la XRCB per a ràdio i podcast la xarxa activa comunitats que normalment no estan representades o considerades en la ràdio comercial convencional, facilitant la construcció de vincles comuns per crear relacions i compartir recursos entre projectes.

El 2022 ha estat l'any en que s'han consolidat els seus dos estudis estables, Ràdio Fabra i Ràdio Rambles, i s'ha acompanyat el naixement de tres nodes nous: Ràdio Maconda, Radioactiva i Ràdio Mundet.

El 2022 també ha estat un any de consolidar aliances - per segon any consecutiu la xarxa ha col·laborat amb el Festival Grec en la producció del seu podcast "Fuerzas especiales"- i establir-ne de noves: Torre Jussana amb Ràdio Associa't durant les festes de la Mercè, Culturopolis -les jornades pels drets culturals organitzades per l'Ajuntament de Barcelona- amb la producció de Ràdio Auca i acollint el primer podcast del festival de cine independent L'Alternativa.

El 2022 la XRCB ha fet un salt a escala internacional iniciant una col·laboració amb la ECB (European Cultural Backbone) una xarxa europea d'infraestructures comunitàries amb les que la XRCB seguirà treballant en projectes de futur.

També s'ha llançat la primera versió de la app XRCB per a la plataforma Android.

A) Emissores en Xarxa

A dia d'avui la Xarxa compta amb **63 ràdios** que han realitzat un total de **1737 podcasts** essent els dos focus més actius els dos nodes físics gestionats directament per la XRCB: **Ràdio Fabra i Ràdio Rambles**.

1) Ràdio Rambles

Establerta el 2021 en un antic quiosc de flors Ràdio Rambles té l'objectiu de recuperar aquest espai públic per a la ciutadania de Barcelona. Durant el 2022 ha consolidat tant la seva programació com la seva convocatòria de programes.

Durant el 2022 a Ràdio Rambles s'han produït un total de **46 podcasts**, tant provinents de la seva convocatòria anual, oberta a projectes socials, culturals i

Institut de Cultura

veïnals de l'entorn de les Rambles, com programes especials per el 8 de Març, La Mercè i les Festes del Roser.

Els programes emesos durant el 2022 son: Escolta'm: una conversa amb el taller de músics, Hijxs de Boomers, Casal de Joves Atlas, Federació Catalana Pakistaní, Som Diverses som veïnes, Sons de Festes, Prometeus del Raval, Fils /Herència Africana Ràdio, Rambla Subversiva, ¿Y Tudanzas?, Xupa'm el Gòtic, L'hora del patrimoni, Cultura Tradicional i Popular a la Rambla, Sunkisuri Caló, Pikala, Exploracions de l'entorn sonor, El PROdcast, Amigas hasta en el Infierno.

S'han realitzat els següents programes especials:

- Especial 8 de Març
- Especial Festes de la Mercè amb Ràdio Associa't
- Programa especial Festes del Roser
- Podcast del festival de cine L'Alternativa.

2) Ràdio Fabra

Ràdio Fabra va iniciar la seva programació el **2018** i des de llavors al seu estudi s'han produït un total de **675 podcasts**, dels quals **120 han estat fets durant el 2022**.

Ràdio Fabra té força programes consolidats i cada any en rep de nous a través de la seva convocatòria.

Els programes del 2022 han estat:

El Podcast de Fila Zero, Black Market, MaracaLab, Ecos 22, Bang Bang, Fabra Magazine, Ruta Lokal, Teatre en les ones, La Coctelera, Empanada Cultural, Arrasem, Ràdio Jove Aixec, Seismes, Stand Up Dance, Gigantes y Molinos, Bienvenida a la Jungla, La Poderosa, Especial Feedback, Sabor a Wifi, Radioparti, Circe a la Platja, De la Perifèria al Centre, Acció Cultura Viva, Labdub, Ràdio Fila, La eterna edad del pavo: Adolescencia y dependencia emocional, Especial Say It Loud.

S'han realitzat els següents programes especials amb els festivals que tenen lloc en el recinte de Fabra i Coats:

- Acció Cultura Viva durant les festes de **La Mercè**,
- Say It Loud
- ECOSS sistemes de l'inesperat
- Seismes, el festival dels residents.

3) Radioactiva, la ràdio de l'escola del barri de la Prosperitat.

Institut de Cultura

Durant el 2022 l'equip de la XRCB va acompanyar les professores de l'Escola de la Prosperitat en el disseny de la seva ràdio. Porta el nom de RÀDIOactiva i és la primera ràdio escolar comunitària de la Xarxa. RÀDIOactiva vol ser un mitjà de comunicació que dinamitzi la difusió de continguts dels veïns, els esdeveniments i les comunitats vinculades a l'escola, així com projectes culturals, socials i comunitaris de tot el barri de La Prosperitat.

El projecte compta amb el suport del **Pla de Barris de l'Ajuntament de Barcelona** i ha comptat amb la col·laboració del col·lectiu de disseny obert **Makea** en el disseny del seu estudi. A les formacions hi van participar 16 professores i les formacions van comptar amb 10 persones amb diferents perfils d'expertesa en el disseny i la pràctica radiofònica, entre l'equip habitual de la XRCB i col·laboradors convidats.

4) Radio Maconda

El 2022 es va inaugurar la Biblioteca García Márquez, un equipament del Barri de Sant Martí que compta amb un modern estudi de ràdio; no es té constància de que existeixi cap altra biblioteca amb un estudi de ràdio en tot el país. Durant la pandèmia la XRCB va començar a acompanyar aquest projecte, assessorant-lo pel que fa a la tecnologia i disseny de l'estudi, en el disseny i realització de programes de ràdio i en la tecnologia de l'streaming i el podcasting.

El novembre de 2022 es va iniciar una programació que integra els barris de la Verneda, La Pau i Sant Martí.

Tot i així per la inauguració de la ràdio el mes de maig es va realitzar una marató de ràdio de vuit hores en directe conduïda per Albert Fernandez i Pedro Strukelj. El programa va comptar amb convidats com el historietista Francisco Ibañez i el músic Niño Indigo, amb la participació de diverses associacions i entitats del barri i personal de la biblioteca, més la coordinació general de Ginebra Vall de la XRCB.

L'equip de XRCB format per Albert Fernández, Christian Len i Oriol Casas, han treballat en conjunt amb el personal de la biblioteca en posar a punt l'equip tècnic de l'estudi, inventariar el material de l'equipament, així com registrar i presupostar mancances tècniques. També s'ha fet un estudi de propostes de programa i s'han posat en marxa les formacions de ràdio a l'equip de biblioteques.

Les formacions per a bibliotecaris, ideades en 4 sessions de 3 hores cadascuna dividides en 2 grups de 6 alumnes cadascuna, s'han impartit durant els mesos de novembre i desembre, i es conclouran entre gener i febrer de 2023.

Ràdio Maconda ha realitzat **12 podcasts**, i en els seus plans immediats posarà en marxa una graella de programació regular, així com establir polítiques d'ús i cessió d'equipament.

Institut de Cultura

6) Ràdio Mundet

Es va assessorar el naixement i finançament d'un projecte de ràdio per a la Universitat de Barcelona en el Campus Mundet dins del grau d'Educació Social.

Durant 2 anys se'ls ha donat suport de material tècnic, de conferències vinculades al model de xrcb i suport per a saber quin equip adquirir per a tal projecte. També s'ha dissenyat un Nodo Mòvil a l'estil xrcb per al seu projecte. Els emissions començaran el 2023. La XRCB assessorarà en la metodologia comunitària al grup de docents que estan posant en marxa aquest projecte. Ràdio Mundet serà la primera Ràdio Universitària Comunitària del territori.

B) Tecnologia

L'objectiu de la XRCB es construir una plataforma de ràdio per internet i podcast open-source, comunitària, ètica i per al bé comú. Aquesta plataforma està construïda a sobre de la infraestructura de telecomunicacions soberana de guifi.net

1) Desenvolupament App XRCB

En el 2022 s'ha treballat sobretot en el desenvolupament de la app XRCB. La primera versió de la app permet descobrir i escoltar els podcasts de la Xarxa i escoltar ràdio en directe des del mòbil, Aquesta primera versió de la app està disponible per a dispositius Android i inclou un número limitat de funcionalitats que gradualment s'aniran ampliant.

L'aplicació per a iPhone està desenvolupada, **però no es pot publicar fins que no es resolguin les exigències de la marca Apple sobre drets d'autor de la música emesa.**

D'altra banda, i dins del compromís de la XRCB amb el programari lliure, la app XRCB també està disponible a F-Droid, un repositori d'aplicacions per a Android de programari lliure i open source.

En el seu compromís amb el programari lliure i les infraestructures compartides, la xarxa ha començat a utilitzar Peertube com a repositori i plataforma de vídeo. Peertube és una xarxa de plataformes autònomes interconnectades alternativa a les plataformes del "big tech". Els vídeos s'allotgen en una instància pròpia en el servidors de la Xarxa.

2) Participació a ECB (European Cultural Backbone)

Institut de Cultura

Al maig de 2022 la XRCB va viatjar a Linz (Austria) per participar en una iniciativa europea anomenada [ECB](#) (European Cultural Backbone) l'objectiu de la qual és construir una plataforma federada per mitjans i productors de continguts europeus de la societat civil.

Impulsada per tecnòlegs, arxivistes i mitjans comunitaris, ECB vol connectar comunitats de tota Europa per desenvolupar alternatives autogestionades a les plataformes comercials i centralitzades, tant per publicar com per preservar continguts audiovisuals comunitaris sense ànim de lucre.

La delegació de la XRCB va participar en la hackaton i en els workshops, així com en una presentació titulada "L'impacte sociocultural dels podcasts des de les comunitats de pràctica".

La col·laboració amb ECB seguirà desplegant-se durant 2023 pel que fa al desenvolupament de programari i eines de gestió de continguts comunitàries.

3) Presentació XRCB al workshop de Liquid Soap

Liquidsoap és un llenguatge per a webradio que facilita les eines per a gestionar la programació d'una emissora: gestionar llistes de reproducció, programar transicions entre cançons o programes, insertar falques, etc.

Liquidsoap, que és programari lliure va celebrar la segona edició del seu workshop anual, una jornada dedicada a les tecnologies de l'streaming.

La XRCB va fer una presentació del projecte i del particular ús que en fa d'aquesta tecnologia.

4) Presentació SAX 2022

SAX (Salut, Amor i Xarxa) és l'esdeveniment anual de la comunitat de guifi.net, que el 2022 es va celebrar a Madrid. Les jornades, celebrades per primer cop el 2005 a Vic, són un punt de trobada per les persones vinculades i interessades en l'àmbit de les telecomunicacions i la tecnologia, així com un lloc on les iniciatives vinculades a l'economia social que aposten per models de consum i sobirania compartides puguin compartir, experiències, funcionament, projectes i reptes de futur.

Una delegació de la XRCB va viatjar a Madrid per presentar el projecte.

C) Col·laboracions

La XRCB col·labora des dels seus inicis amb diferents projectes i iniciatives pel que fa a la producció i la creació de continguts.

1) Fuerzas Especiales - El podcast del Festival Grec

Institut de Cultura

El 2021 la XRCB va iniciar una col·laboració amb el Festival Grec, que aquest any es va materialitzar amb la producció de Fuerzas Especiales, el podcast del Festival Grec. Dirigit per la periodista cultural Marta Garcia Miranda, el projecte va crear un espai de conversa sobre el món teatral.

Es van realitzar **6 podcasts** que van comptar amb la participació de personalitats del món teatral i cultural com: Pablo Remón, Marta Pazos, Slobodan Mínic, Marina Garcès, Elvira Dyangani Ose, Àlex Rigola, Andrés Lima, César Rendueles, Tanya Beyeler, Eudald Espluga, Brenda Navarro i Alex Serrano.

2) Culturopolis

XRCB també va participar a les jornades internacionals sobre drets culturals i ho va fer en un espai radiofònic tradicional pràcticament oblidat: l'escenari.

Barrejant diferents facetes de la cultura popular, cuplets, flamenco, il·lustració, etc la XRCB va experimentar en un format que va sumar disciplines, personalitats, músiques i maneres de parlar: Ràdio Auca, que va comptar amb la participació de Flavita Banana (il·lustració), Glòria Ribera (cuplets) Flamenco Queer (cante i baile) i oralitat radiofònica de tota la vida amb el periodista Marc Giró i Antònia Folguera. Ràdio Auca estava centrada en els drets culturals i va reunir a l'Avinguda del Paral·lel a un nombrós públic.

3) Ràdio L'Alternativa

El Festival de Cinema Independent l'Alternativa porta vint-nou anys apostant per la independència creativa, el risc i la reflexió i donant protagonisme a pel·lícules poc visibles per al públic.

XRCB va col·laborar amb L'Alternativa per produir **cinc podcasts** que van introduir al públic les persones que fan les pel·lícules i el festival possibles proporcionant una altra manera de viure i gaudir el festival.

4) Ràdio Associa't

Ràdio Associa't es un projecte de **Torre Jussana l'entitat que dona suport a les associacions de Barcelona**. Essent l'associació la forma d'entitat legal més freqüent entre les ràdios, Torre Jussana organitza anualment i amb motiu de les festes de la Mercè Ràdio Associa't, una sèrie de programes de ràdio en directe en les que participen les ràdios associatives de Barcelona. El 2022 vam començar una col·laboració amb Ràdio Associa't que va celebrar els seus programes a Ràdio Rambles. Els programes participants van ser els següents:

Fedelatina, Hijxs de Boomers, Ràdio Farró, Boca Ràdio, Ràdio Ciutat Vella, Ràdio Hangar, Sons de Festes, Ona de Sants i Ràdio Hostafrancs

Institut de Cultura

5) Col·laboració Comunalitat de Nou Barris XO9B

El 2022 s'ha començat una col·laboració amb la Comunalitat de Nou Barris XO9B, una iniciativa que promou la dimensió socioeconòmica de les

xarxes comunitàries del Districte de Nou Barris de Barcelona, per generar projectes de suport mutu i iniciatives econòmiques de la xarxa d'economia social i solidària.

D) Escola XRCB

La labor docent-educativa ha estat present a tots els nivells des del naixement de la xrcb des d'on s'han facilitat tallers de tècnica de ràdio i de ràdios i metodologies comunitàries, així com classes de guió i de producció radiofònica i tallers de podcast entre altres.

Aquesta línia de treball té ara la seva pròpia entitat: Escola XRCB.

Institut de Cultura

LÍNIES DE TREBALL 2023

El treball del 2023 se centrarà en vuit línies de treball molt específiques:

- 1) **Redisseny de la plataforma web.** La xarxa ha crescut i amb ella el nombre de ràdios de podcasts i de projectes, per tant, és necessària una actualització de la web que permeti acollir el contingut existent i seguir creixent fent el contingut més accessible tant per a les ràdios com pels oients.
 - a) simplificar els menús i coordinar-los amb l'app
 - b) millorar la navegació de la llista de podcast i de les fitxes d'estació
 - c) implementar funcionalitats noves per a treballar en xarxa
 - d) organitzar els continguts per a facilitar la seva localització
 - e) millorar la visualització de les activitats setmanals

La plataforma web es va convertint gradualment en un repositori obert d'arxius ciutadans i va inclouent gradualment tecnologies que permetin la seva amplificació com el sistema *peertube* que reemplaçarà en el futur a l'ús de *youtube*.

- 2) **Consolidar l'Escola XRCB.** La demanda de tallers i formacions en tècniques radiofòniques i metodologies comunitàries és cada vegada més gran. Durant el 2023 es reforçarà aquesta línia tant en col·laboració amb altres col·lectius i entitats com de manera independent.
 - a) cursos de formació de tècnica radiofònica
 - b) cursos de formació per a escoles
 - c) disseny de manuals per a autoaprenentatge
 - d) prototipo de un chatbot que ayude a la assistència remota de las radios

La XRCB s'ha convertit gradualment en un node educatiu dins de l'ecosistema de les ràdios comunitàries i que cobreix una demanda que estava sense atendre en l'ecosistema cooperativista local.

- 3) **Investigació de la ràdio del futur.** La vocació d'investigar els mitjans digitals i la implementació de tecnologies emergents a la ràdio ha estat sempre present en la xrcb i aquest 2023 no serà l'excepció. Es treballarà per entendre els avantatges de la intel·ligència artificial en les plataformes d'streaming i es portaran a terme experiments radiofònics per integrar-los en la plataforma xrcb. Es planteja per al 2023 l'organització del "Festival de la Ràdio del Futur" per a convidar agents internacionals i intercanviar idees i col·laboracions.
- 4) **Consolidar la xarxa d'estudis físics.** Es coordinaran els diversos estudis de ràdio físics a l'òrbita de la XRCB per teixir una xarxa de relacions i enfortir els diversos barris de Barcelona on pugui haver-hi una ràdio comunitària.

En el 2023 s'incorporen els estudis físics de: "Comunalitats Urbanes 9 Barris", "Ràdio Mundet" de la Universitat de Barcelona i "Ràdio Lab" de la Universitat Oberta de Catalunya. amb això seran 6 estudis de radio físics en total, comp-

Institut de Cultura

tant "Ràdio Fabra", "Ràdio Rambles" i "Ràdio Maconda" de la Biblioteca García Márquez.

- 5) **Esdeveniments públics i consolidació de les relacions amb diverses institucions.** Se seguirà treballant amb biblioteques, centres culturals, escoles i col·lectius de tot tipus que vulguin col·laborar en l'ecosistema xrcb, compartint actius (econòmics, tècnics, etc)

Dins dels esdeveniments públics seguirem col·laborant i recolzant altres projectes i iniciatives de diferents organitzacions i col·lectius de la ciutat, a part d'això es contemplen:

- 1) Almenys una trobada anual de totes les ràdios de la xarxa
- 2) Almenys un esdeveniment d'iniciativa pròpia a un dels estudis de la xarxa (Rambles, Fabra, Maconda, Radioactiva o Mundet)
- 3) Festival de la ràdio del futur: iniciar l'organització i programació del Festival de la Ràdio del Futur, un esdeveniment amb vocació internacional que comptarà amb presentacions, tallers, hacklabs i emissions de programes en directe per descobrir les innovacions en el món de la ràdio i el podcasting. El festival tindrà lloc en diferents espais adequats per acollir a aquestes activitats però també tindrà els seus nodes físics com a seus.

El festival s'articula a partir de tres eixos:

- a) Formats i narratives: fent focus en el vídeo en el podcasting
 - b) Tecnologia: intel·ligència artificial, web3, infraestructures, metadades, etc.
 - c) Metodologies comunitàries: pràctiques innovadores de treball en xarxa en el món del podcasting i l'audiovisual
- 6) **App XRCB.** Treballar conjuntament amb l'ICUB per llançar la app per a iPhone per ajudar a la xrcb a arribar a una audiència més gran i incidir en el món de la cultura de l'ecosistema local.

L'audiència en dispositius mòbils creixerà encara més en el 2023 i és necessari consolidar l'ús de l'App de la XRCB. L'App de sistema Android està en funcionament i s'ha d'accelerar el procés de la mà de ICUB per a treure al més aviat possible l'App de sistemes iPhone

- 7) **Governança relacional entre projectes de ràdio**
Les línies de treball que s'han incorporat a la relació entre les ràdios i les institucions en la seva col·laboració a nivell de recursos són:

- a.- Préstecs de material per a prototipar projectes de ràdio.

Institut de Cultura

- b.- Col·laboració logística entre projectes per a aprendre mètodes d'altres ràdios.
- c.- Vinculació de personal tècnic d'unes ràdios amb unes altres.
- d.- Aportacions des de la XRCB al naixement de diversos projectes actualment ja formen part de la xarxa de xrcb a nivell econòmic, logístic i humà.
- e.- Aportació econòmica d'institucions (GREC, Biblioteca García Márquez, Universitat de Barcelona, entre altres) per a dur a terme esdeveniments radiats que es converteixen en continguts de la XRCB.

La XRCB s'està establint com un òrgan de suport i ajuda per a les Ràdios Comunitàries i no intervé en la seva governança interna. El seu objectiu final és ajudar a enfortir l'ecosistema de Ràdios i donar suport perquè els projectes neixin, millorin i col·laborin.

8) Col·laboració amb grup de recerca acadèmic “Mediaccions” Universitat Oberta de Catalunya.

S'iniciarà un treball conjunt amb el grup d'investigació “Mediaccions. Estudis crítics en cultura, disseny i comunicació en xarxa”. Mediaccions és un grup de recerca interdisciplinari de la Universitat Oberta de Catalunya, dedicat a l'estudi de la cultura i comunicació digital. La nostra visió planteja una reivindicació crítica de la creació col·lectiva i les pràctiques quotidianes en xarxa com a font de coneixement transformador i que contribueix a la comprensió de les formes comunicatives actuals.

L'objectiu és tenir suport per a analitzar les pràctiques socials i col·laboratives de la XRCB i d'aquesta manera entendre el seu impacte a l'ecosistema de la comunicació social a Barcelona. Aquesta col·laboració estarà dirigida pel Doctor Efraín Foglia Romero, investigador de Mediaccions.

Institut de Cultura

PRESSUPOST 2023

DESPESES	
Dinamització, gestió i producció XRCB	
Direcció i Coordinació executiva de projecte	11.300,00 €
Assistència de producció i investigació	7.500,00 €
Plataforma-web -Tècnic <i>streaming</i>	9.400,00 €
Documentació, comunicació, vídeo	7.900,00 €
Activació i acompanyament de projectes en equipaments de proximitat i activitats públiques	5.900,00 €
Control fiscal, comptable i despeses bancàries (inclou informe auditoria)	1.800,00 €
Serveis externs	
Support tècnic, manteniment i atenció d'incidències (E)	1.300,00 €
Lloguers d'equipament de datacenter (B)	2.050,00 €
Accés Internet majorista / Pool IP RIPE (D)	6.516,70 €
Estudis de ràdio	
Ràdio Fabra	21.400,0€
Atenció i facilitació de les propostes de programes	
Coordinació tècnica d'estudi de ràdio.	
Ràdio Rambles	21.400,0€
Atenció i facilitació de les propostes de programes	
Coordinació tècnica d'estudi de ràdio.	
Direcció operativa dels estudis físics de la XRCB	10.000,0€
Ampliació infraestructura suport TIC per estudis físics (D)	2.800,0€
Fungibles	2.733,3€
Total Pressupost XRCB	112.000,00 €
INGRESSOS	
Aportació EXO	11.200,00 €
Aportació ICUB	100.800,00 €
Total conveni	112.000,00 €